

**DANSK JØDISK MUSEUM
JDK275A18/2/278
HENRIK MARTIN SCHALL MEYER**

Flugten til Sverige.

6/10-43.

Efter at Far og Mor sikkert var bragt over Sundet, og jeg havde modtaget mange Raad baade til at blive og at rejse, besluttede jeg endelig efter Samtale med Rector Brøndsted at stikke af sammen med Wanda. I Toget ind fra Birkerød fortalte Frk Blichfeldt mig lykkelig, hvorledes Knud Ejnar Salomonsen var kommet over Sundet fra Gilleleje i en Politibaad, og at hun forgæves havde søgt at faa mig med derop, hvilket dog var mislykket p. gr. af mit Vordingborgophold. – I København opsøgte jeg straks L.R.S. Asmussen søndag ikke var hjemme, og hjemkaldte derefter Wanda før. Bil og Tog fra Præstø, hvor hun netop Dagen i Forvejen var blevet anbragt. Hun var straks indforstaaet og ventede aabenbart at komme af Sted samme Aften. Stallknecht opsøgte jeg ogsaa forgæves; men jeg traf endelig Asmussen, som forstod mit Standpunkt og lovede at hjælpe os af Sted næste Dag. Derefter tog jeg til Fru Arnesen-Kall, som troede, at vi skulde rejse samme Aften, og som var helt ude af det. Jeg fik hende beroliget. Der kom bud, at Far og Mor var vel ovre, samt besked, at det var livsfarligt at rejse fra Dragør, mendens Kbh.Havn var sikker. Efter Middag hentede Fru A-K., Bodil Rothe og jeg Wanda paa Hovedbanen. jeg hentede noget Tøj i Mitchellsgade hvor Frk Bergstrøm og Fru Vangekjær havde pakket Garderoben ned. Hos Fru A-K. fik vi Smørrebrød, og stemningen var høj. Bodil tilbød at skaffe os over fra Nykøbing F., hvis det andet skulde glippe. Den Ruge var bombesikker, men meget lang (7-10 Timer.) Bodil gør et meget stort Arbejde her og ligger i fast Rutefart mellem Kbh. og Nykøbing.

7/10.

Om Morgenen var jeg hos Asmussen, der lovede Skibslejlighed om Aftenen. Vi gjorde saa de sidste Forberedelser. Jeg var atter i Lejligheden, hvor der nu var Flytemænd. Lüthers skulde overtage den. Efter Frokost ventede vi saa nærmere Besked. Den kom først Kl. 16 og gik ud paa ”at vi skulde tage ud at se paa Ejendommen i Morgen Kl. 7½”. Jeg benyttede derefter Tiden til at tage ud at se til Moster. Ved Toget traf jeg Kurt Behrend, som fortalte, at han nu vilde hjælpe Forældrene af sted, mens han selv vilde blive hjemme og holde sammen paa stumperne. Moster tog meddelelsen om Fars og Mors Rejse meget roligt og pænt. Jeg fortalte hende ikke, at vi ogsaa vilde rejse. – I Toget ind traf jeg Professorinde Møller, som fortalte om fru Kalckars Bisættelse, som Møller’s Bjerger’s og nogle enkelte andre havde været med til, medens Familien sad skjult i rørvig. Fru Kalckar havde set meget fredelig ud. Derefter var jeg et kort Besøg hos Otto. Han fortalte, at Holger Drucker med Familie var kommet godt over, og han var misundelig paa mig, der nu skulde over at se amerikanske Films og leve i et frit land. han skulde selv ud at overnatte hos en Landsretssagfører Richardt, der var bange for at blive hentet af Gestapo p. Gr. af sin afstamning. Efter at have spist Aftensmad sluttede aftenen med et besøg hos Direktør Rothe, hvor vi fik en dejlig sherry samt mage gode Raad om, hvordan vi skulde tage til Nykøbing F. hvis det nadet glippede. Vi fik mange gode ønsker med paa Vejen.

8/10.

Vi var oppe i god Tid. Wanda var iført alle sine uldne Lag, men saa alligevel ikke paafaldende tyk ud. Asmussen hentede os Kl. 7½, og saa ankom en lille bil med en Hr. Heymann, i hvilken vi alle krøb op. Vi kørte saa ganske roligt ud til Aarhusgade, hvor Asmussen steg ud, og hvor vi fik en anden Fører ind. Derfra gik Turen videre ud i skudehavnen til et Baadebyggeri, hvor vi steg ud. her havde allerede flere mennsker samledes: Hr og Fru Guttermann, der netop var kommet ud fra Hospitalet og først Dagen forud havde faaet fjernet Klemmerne. De havde en søn med, at der var flere

andre. Nu blev den gamle Janson ledet ind. Han kunde ikke gaa, og hans Kone var ogsaa meget affældig. Efter nogen Ventetid, i hvilken vi blev trakteret med Æbler og Cigaretter, afgik først en Baad, og saa en til. Den gamle Janson blev baaret ud i Guldstol og jamrede sig frygteligt. Wanda og jeg matte som de to yngste holde os tilbage; thi der var ingen plads til os i Baaden. Nu fulgte en rædsom Ventetid, i hvilken der stadig blev lovet os, at vi snart skulde komme af sted, men der var stadig ingen til at fylde en Baad. Paa et vist tidspunkt maatte vi gemme os i en af Baadene, da der gik nogle mistænkelige Personer oppe paa Vejen. Endelig Kl. ca. 14 kom der nogen. Rentier Gelbiger og Kone og deres Niece Fru Skuespiller Ole Monty med en lille søn. Selbiger var frygtelig nervøs. Han havde ikke sagt et ord i 8 Dage. Han var flygtet først fra Tyskland og saa fra Polen. Til Gengæld snakkede hans Kone, der havde farvet Haaret rødt, som en vanvittig. Efter nogen Ventetid blev vi flyttet over i et Fiskeskur. Her stod en Hr. Levisohn og ventede paa Skibslejlighed. Han blev fulgt af en Dame samt cand.mag. Egelund, som jeg snakkede lidt med og bad bringe Eva Møller en Hilsen. Henrik Levisohn kom saa omsider alene af sted formedelst 1500 Kr. efter nogen Prutten. Egelund bemærkede meget rigtigt, at der burde have været en Clearingscentral til Ordning af Afskibningen. Langt om længe blev vi stuvet ned i Lukafet i Forstavnen paa en Fiskerskude, og vi sejlede saa Kl. 15.20. (Heldigvis havde vi faaet Frokost og et par øller i Baadehuset.) Vejret var fint og turen gik let. Der var Petroleumos i Lukafet; men kun Fru Selbiger ofrede. Fiskerne var vældig flinke. De fik Cigaretter imod at love at ringe besked hjem. – Vore Rationeringskort, havde vi afleveret til Fru Arnesen-Kall; men Fiskerne sørgede ellers godt for at vi ikke fik dem med ud af Landet. – Efter henaf 2½ Times sejlads ankom vi til Barsebäck. Da vi passerede territorialgrænsen var jublen stor!. – I Barsebäck's velbefæstede havn blev vi modtaget af det svenske militær og en stor skare undrende beboere. Vi blev ført til et Hus, hvor en Fru Larson trakterede os med Kaffe og Brød, som Omegnens Beboere havde skaffet til Veje. En militærperson kom og indregistrerede os. Wanda og jeg kunde have vredet Halsen om paa Fru Selbiger. – Efter Kaffen blev i paa en stor Lastbil kørt til Kävlinge ca. 20 km borte. Det var dejligt at se Lysene skinne ud af Husene og paa Gaderne. – I Kävlinge samledes vi paa Brandstationen med en snes andre Flygtninge og samlet marcherede vi derefter op til Skolen. Her var samlet omkring 100 Mennesker; vi lagde vort Tøj paa sovesalen og gik over til Middag: Dejlige Ærter med Pølse. Svenskerne var meget vinlige imod os, og Danskerne snakkede som bare Fanden. – Efter Maden traf vi Edith, der netop skulde rejse til Gøteborg. Hun raadede os til at opgive Carl Mannheimers Navn, saa vilde vi straks blive ekspederet derop. Vi gik derefter en lille Tur i Byen og saa hjem til Sovesalen. Her var man ved at forberede sig paa at gaa til Ro; men der kunde ikke skaffes Madresser til alle. Ved siden af mig laa en arbejder, som kom til at ligge direkte paa Gulvet hele Natten trods det at jeg tilbød ham det halve af min Madres. Jøderne snakkede forbandet, og saa snorkede de. Senere paa Natten begyndte en Vandring ud af ældre Folk, og de snublede i Reglen over mine Ben. Luften var kvælende.